

SÄKERHETSDATABLAD

Pro-Mark Retuschpennor, alla färger

Produktnummer 160

1. Namnet på beredningen och företaget

Leather Master Scandinavia
Klangfärgsgatan 16
426 52 Västra Frölunda
Tel: 031-69 51 50
Fax: 031-29 70 35
www.leathermaster.se
Vid olycksfall ring 112 och begär giftinformationscentralen

Utfärdare ..... Åke Beckman
e-post ..... ake.beckman@leathermaster.se
Utfärdandedatum 2008-06-09
Revisionsdatum 2008-06-09 (1)
Produktnamn ..... Pro-Mark Retuschpennor, alla färger
Kemisk teknisk produktbenämning ..... Färg
Användningsområde ..... Läder

2. Farliga egenskaper

Hälsorisker ..... --
Miljörisker ..... --
Brandrisker ..... Mycket brandfarligt.

3. Sammansättning / information om beståndsdelar

Ämnena klassificerade som hälsofarliga i enlighet med Kemikalieinspektionens gällande föreskrifter om klassificering och märkning av kemiska produkter (KIFS 2005:5 och 2005:7), Sprängämnesinspektionens gällande föreskrifter om märkning av förpackningar m.m. med brandfarliga varor och/eller har ett hygieniskt gränsvärde enligt gällande AFS.

Ämnen	EG-nr.	CAS nr	Halt %	Faro-symbol	R-fraser*	HGV
Etanol	200-578-6	64-17-5	70-100	F	11	X
Propylacetat	203-686-1	109-60-4	1-10	F, Xi	11-36-66-67	X
Dipropylenglykolmonometyleter	252-104-2	34590-94-8	1-10			X
2-Propanol	200-661-7	67-63-0	1-10	F, Xi	11-36-67	X
1-metoxi-2-propanol	203-539-1	107-98-2	1-10		10	X
Propylenglykol	200-338-0	57-55-6	<1			
Acetaldehyd	200-836-8	75-07-0	<0,1	F+, Xn	12-36/37-40	X

rdalydelsen finns under sektion 16.

4. Åtgärder vid första hjälpen

Allmän information ..... Vid minsta osäkerhet eller om besvär kvarstår, kontakta läkare. Ge aldrig en medvetslös person något att dricka eller förtära.
Inandning ..... Sörj för frisk luft värme och vila. Vid oregelbunden andning eller medvetslöshet ge andningshjälp. Ge ingen vätska eller något att förtära via munnen. Vid medvetslöshet, placera personen i liggande framstupa sidoläge. Kontakta läkare eller till sjukhus.

Säkerhetsdatablad

Pro-Mark Retuschpennor, alla färger

Produktnummer 160

Datum 2008-06-09

Hudkontakt.....	Tag av nedstänkta kläder. Tvätta huden noggrant med tvål och vatten eller använd lämpligt hudrengöringsmedel. Använd inte organiska lösningsmedel. Alla delar av kroppen skall rengöras efter kontakt.
Stänk i ögonen.....	Skölj med mycket vatten i minst 10 minuter, håll ögonen brett isär och kontakta läkare.
Förtäring	Omedelbart till läkare, sjukhus om mer än en obetydlig mängd svalts. Vila. Framkalla ej kräkning.

5. Brandbekämpningsåtgärder

Brandsläckningsmedel: Kolsyra, pulver eller skum. Använd inte vattenstråle som kan sprida branden. Rekommendationer: Brand kan ge upphov till tjock kompakt rök. Exponering för sönderfallsprodukter kan vara hälsofarligt. Lämplig andningsapparat kan behövas. Behållare i närheten av brand bör flyttas eller kylas med vatten. Låt inte spill från brandsläckningsarbetet rinna ut i avloppet.

6. Åtgärder vid oavsiktliga utsläpp

Håll åtskilt från antändningskällor och ventilerade områden. Undvik inandning av ångor. Beakta nedanstående skyddsåtgärder listade under punkt 7 och 8. Valla in med sand, jord eller liknande och samla upp i lämplig behållare som är godkänd för ändamålet. Förhindra utsläpp i avlopp. Rengör området med lämpligt rengöringsmedel, använd inte lösningsmedel. Vid större spill kontakta Räddningskåren.

7. Hantering och lagring

Hantering:

Ångorna är tyngre än luft och kan spridas längs golven. Ångorna kan bilda explosiva blandningar med luft. Förhindra bildning av brandfarliga och explosiva koncentrationer av ångor i luften och undvik ångkoncentrationer högre än hygieniska gränsvärdena.

Produkten får inte användas i närheten av öppen eld eller andra antändningskällor. Använd explosionskyddad el-utrustning. Produkten kan laddas upp elektrostatiskt. Jorda alltid vid överföring från en behållare till en annan. Förvara väl tillslutet och åtskilt från hetta och öppen eld. Använd inte verktyg som kan ge upphov till gnistbildning.

Undvik kontakt med ögon och hud. Undvik inandning av ångor och sprutdimma.

Rökning och förtäring förbjudet vid hantering.

Personlig skyddsutrustning se under punkt 8.

Använd aldrig tryckluft vid tömning av behållare. Behållaren är inte ett tryckkärl.

Förvara alltid produkten i behållare av samma typ som originalet.

Tillse att gällande arbetsmiljöregler följs.

Lagring:

Lagras i enlighet med gällande bestämmelser för brandfarliga varor.

Observera instruktionerna på etiketten. Förvaras vid en temperatur mellan 5 och 30 °C på en torr och välventilerad plats åtskilt från hetta och öppen eld. Hålles åtskilt från antändningskällor. Hålles åtskilt från oxiderande ämnen, starkt alkaliska ämnen och starka syror.

Rökning förbjuden. Förhindra otillåtet tillträde. Öppnad behållare skall återförslutas och förvaras i upprätt läge för att förhindra läckage.

8. Begränsning av exponeringen / personligt skydd

För följande ämnen i produkten finns ett hygieniskt gränsvärde i enlighet med nu gällande Arbetskyddsstyrelsens Hygieniska Gränsvärdeslista, se under rubrik 3 ämnen som är markerade med x under HGV.

Säkerhetsdatablad

Pro-Mark Retuschpennor, alla färger

Produktnummer 160

Datum 2008-06-09

Namn	Cas.nr	Gränsvärde(NGV)	Anm
Etanol	64-17-5	500 ppm	
Propylacetat	109-60-4	100 ppm	
Dipropylenglykolmonometyleter	34590-94-8	50 ppm	H*
Isopropanol	67-63-0	150 ppm	
1-metoxi-2-propanol	107-98-2	50 ppm	H*
Acetaldehyd	75-07-0	25 ppm	C**

*Ämnet kan lätt upptas genom huden. **Cancerframkallande ämne grupp C

Tekniska skyddsåtgärder..... Se till att luftväxlingen är god. Mekanisk ventilation och punktutsug kan behövas.

Personlig skyddsutrustning

Andningsskydd..... Vid otillräcklig ventilation skall lämpligt andningsskydd användas.

Handskydd..... Vid långvarig och upprepad kontakt, använd lämpliga skyddshandskar. Barriärkrämer kan användas för att skydda huden mot exponering. Krämen skall emellertid inte appliceras på huden om exponering för produkten redan skett.

Ögonskydd..... Vid risk för stänk använd skyddsglasögon.

Hudskydd..... Använd lämpliga skyddskläder.

9. Fysikaliska och kemiska egenskaper

Utseende.....	Penna.
Lukt.....	Lösningsmedel
Flampunkt.....	Ej rellevant.
Explosionsområde.....	Ej rellevant.
Densitet.....	850 kg/m ³ .
Löslighet.....	Vatten, organiska lösningsmedel.

10. Stabilitet och reaktivitet

Stabil under rekommenderade förvarings- och hanteringsförhållanden. Vid exponering för höga temperaturer kan hälsofarliga sönderdelningsprodukter bildas som, kolmonoxid, koldioxid, rök och oxider av kväve. Hålles åtskilt från oxiderande ämnen, starkt alkaliska ämnen och starka syror för att förhindra exotermiska reaktioner.

11. Toxikologisk information

Det finns inga tillgängliga data på produkten som sådan.

Inandning..... Exponering av lösningsmedelsångor i halter som överstiger de hygieniska gränsvärdena kan ge upphov till skadliga effekter som slemhinneirritation och irritation på andningsorganen och skadliga effekter på njurar, lever och centrala nervsystemet. Symptomen kan inkludera huvudvärk, yrsel, trötthet, muskelsvaghet, dåsighet och i extremfallet medvetslöshet.

Hudkontakt..... Upprepad eller långvarig kontakt med produkten kan avfatta huden och ge upphov till kontakteksem. Produkten absorberas även genom huden.

Ögonkontakt..... Kan ge irritation och övergående skada vid stänk i ögonen.

Förtäring..... Förtäring kan ge kräkningar, magsmärtor och i övrigt samma symptom som vid inandning.

Acetaldehyd misstänks kunna ge cancer.

Säkerhetsdatablad

Pro-Mark Retuschpennor, alla färger

Produktnummer 160

Datum 2008-06-09

12. Ekologisk information

Ekotoxikologiska uppgifter finns ej tillgängliga på produkten som sådan. Om produkten innehåller ämnen som är av betydelse ur miljöfarlighetssynpunkt lämnas sådan information samt slutsats för varje ämne.

13. Avfallshantering

Förhindra utsläpp i avlopp. Lämna för omhändertagande eller destruktion enligt lokala bestämmelser. Följ Avfallsförordningen 2001:1063

14. Transportinformation

Transport i enlighet med nationell lagstiftning och ADR för väg, RID för järnväg, IMDG för sjö och ICAO/IATA för flyg.

ADR (väg/järnväg):

UN 1263, FÄRG, 3, II

IMDG(sjö)

Klass: 3   Förp.grupp: II   IMDG Etikett: 3   EMS: F-E, S-E   Marin Pollutant: Nej

IATA(flyg): Kontakta tillverkaren:

15. Gällande föreskrifter

I enlighet med Kemikalieinspektionens och Sprängämnesinspektionens föreskrifter om klassificering och märkning av hälsofarliga och brandfarliga kemiska produkter är produkten märkt enligt följande:

Farosymbol(er)	Flamma.
Farobeteckning	<i>Mycket brandfarligt</i>
R-fraser	Mycket brandfarligt.
S-fraser	Vid förtäring kontakta genast läkare och visa denna förpackning eller etiketten. Förpackningen förvaras väl tillsluten på väl ventilerad plats. Förpackningen förvaras väl tillsluten. Förvaras åtskilt från antändningskällor.-Rökning förbjuden. Förvaras oåtkomligt för barn.
Övrigt	
Innehåll	Etanol.

16. Annan information

Fullständig text på R-fraser som finns under punkt 3:

- R12 Extermt brandfarligt.
- R11 Mycket brandfarligt.
- R10 Brandfarligt.
- R36 Irriterar ögonen.
- R37 Irriterar andningsorganen.
- R40 Misstänks kunna ge cancer.
- R66 Upprepad kontaktkan ge torr hud eller hudsprickor.
- R67 Ångor kan göra att man blir dåsig och omtöcknad.